

motie (art. 13 rvo)

aan de raad van de gemeente lingewaard

datum : 5 maart 2026

steller(s) : H. Arends

onderwerp: Evaluatie en actualisatie Omgevingsvisie – Bodemkwaliteitsbeleid

De raad van de gemeente Lingewaard, in vergadering bijeen d.d. 5 maart 2026

gehoord de beraadslagingen

overwegende dat,

- De regio Arnhem al sinds 2019 werkt aan een regio-breed bodemkwaliteitsbeleid.
- Enkele andere regiogemeenten sindsdien hun bodemkwaliteitsbeleid concreet(er) gestalte zijn gaan geven (zie bijgevoegd Inspiratiedocument)
- Lingewaard nu op de valreep via een TAM-procedure enkel de vaststelling van de regionale bodemkwaliteitskaart in de raad brengt en voor een uitwerking van het bodemkwaliteitsbeleid (nog) niets aan de raad heeft voorgelegd.

van oordeel dat,

- Het van toepassing verklaren van de regionale bodemkwaliteitskaart slechts een eerste stap tot een volwaardig Lingewaards bodemkwaliteitsbeleid kan zijn.
- De komende actualisatie van de Omgevingsvisie een ultieme gelegenheid biedt om op het vlak van bodemkwaliteitsbeleid stappen te zetten.

roept het college op,

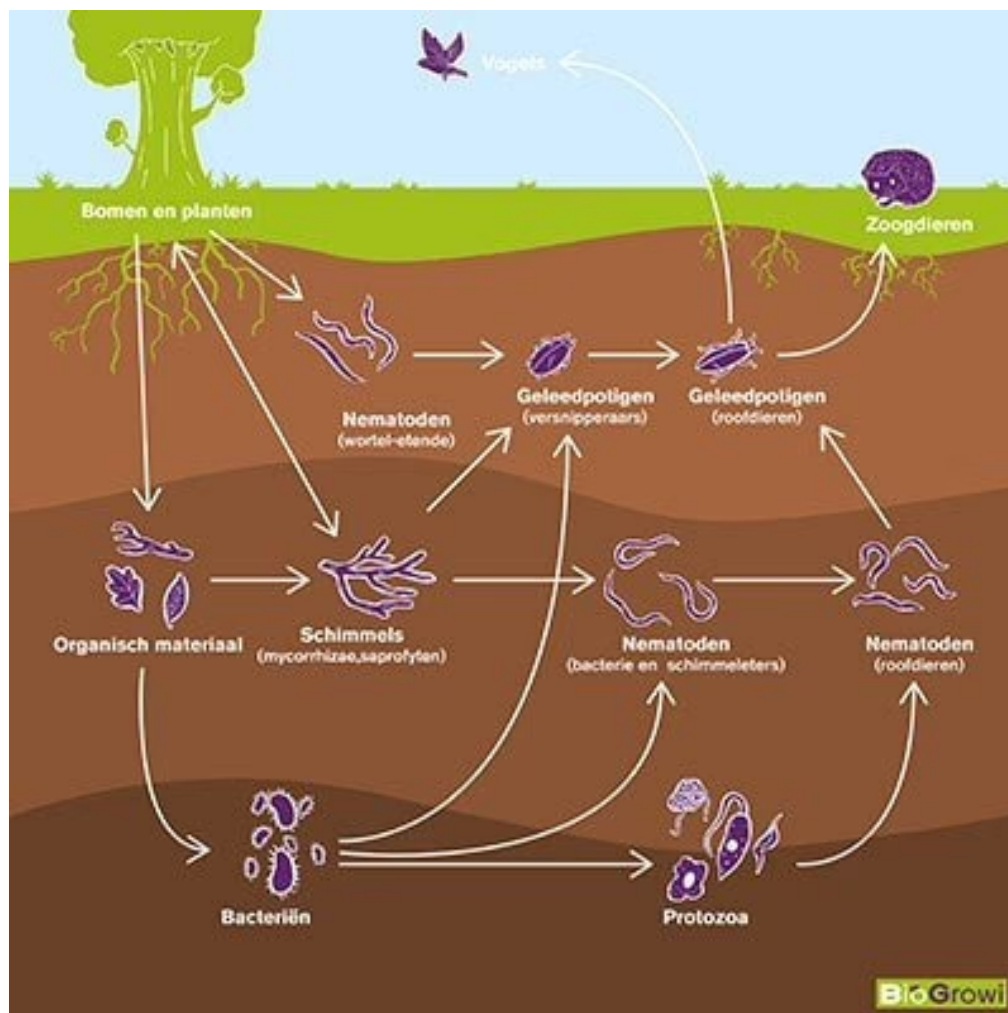
Aan de slag te gaan met de uitwerking van een Lingewaards bodemkwaliteitsbeleid en:

- 1) Die uitwerking onderdeel te doen zijn van de geactualiseerde Omgevingsvisie;
- 2) Daarbij de voorbeelden en suggesties uit het bijgevoegde Inspiratiedocument op hun waarde (voor Lingewaard) te schatten.

en gaat over tot de orde van de dag

CDA Lingewaard

Inspiratiedocument: Borging bodemkwaliteit in Lingewaard

Bron: <https://www.rootsum.nl/kenniscentrum/de-bodemkwaliteit-is-de-basis-voor-meer-biodiversiteit>

Inhoud

Inleiding.....	3
Bodemkwaliteitskaart	3
Regels op de kaart	4
Bodemkwaliteitsnormen	4
Integraal bodemkwaliteitsbeleid.....	5
TAM of STOP-TPOD	6
Aanpak binnen MRA (lees: ODGM)	7
Maatwerk door Renkum.....	7
Meeliften door Rheden	8

Stand still principe in Duiven	8
En Lingewaard?	8

Inleiding

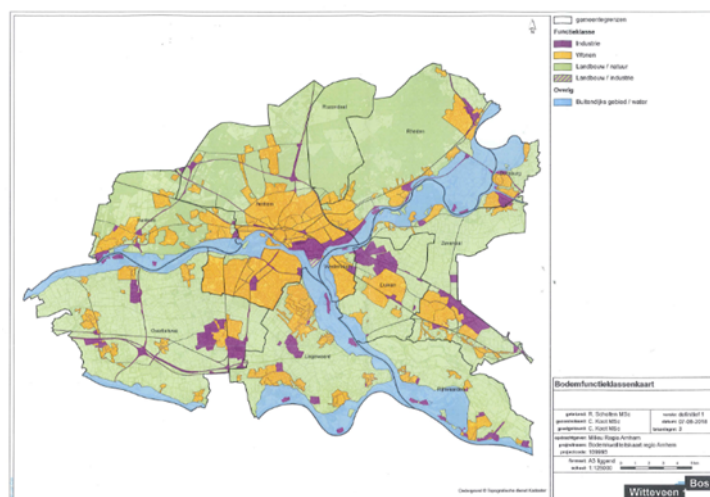
In Overheid.nl van donderdag 25 december(!!) werd het “Ontwerp TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22j, Bodemkwaliteitskaart” gepubliceerd. Zie:
https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2025-556422.html?utm_campaign=20251225&utm_source=attenderingsmakelaar&utm_medium=email&utm_term=gemeente_lingewaard&utm_content=over_uw_buurt
 Bij het voorstel werden niet de bijbehorende bijlagen gepubliceerd.

Navraag wijst uit dat in de Agendacommissie-vergadering van 8 december jl. het college-agendavoorstel is behandeld. Zie
<https://lingewaard.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/eae4bf11-4d09-41f7-a6ee-bf7163cdf677?documentId=77f9d843-f6dd-4dea-b6da-05fab6ffc312&agendaItemId=e15ac95d-7635-4ac7-a385-af182e866bb8>
 Naar verluid heeft de Agendacommissie op 8 december met het collegevoorstel ingestemd om dit ontwerp-TAM te agenderen van de raads cyclus van februari/maart 2026. En wel na het horen van de Adviescommissie Ruimte rechtstreeks voor te leggen voor de raadsvergadering.

Bodemkwaliteitskaart

Blijkens de toelichting in het voorstel wordt: “... *Echter, hoewel de gemeente Lingewaard beschikt over een bodemkwaliteitskaart, is deze kaart nog niet juridisch vastgelegd. Aangezien deze kaart nog niet juridisch is geborgd, heeft de kaart nog geen bindende betekenis binnen het kader van het Besluit bodemkwaliteit. Om de gegevens van de bodemkwaliteitskaart juridisch bindend te maken voor het gebied van de gemeente Lingewaard, dient deze kaart te worden vastgesteld door de gemeenteraad. Om de bodemkwaliteitskaart juridisch te borgen is een ontwerp TAM-omgevingsplan voor deze kaart opgesteld.*”

Bron: https://odra.kaartviewer.nl/?@Publieke_karten

e gemeente hanteert in de dagelijkse praktijk deze MRA- bodemkwaliteitskaart. Die is overigens niet via de gemeentelijke websites te vinden. Enig zoekwerk levert als resultaat op dat er al in 2018 door Witteveen & Bos in opdracht van MRA (als voorloper van ODRA/ODGM) een regionale kaart is samengesteld. Het (b)lijkt deze kaart te zijn die in de Toelichting op het TAM-voorstel wordt bedoeld. Die kaart is uiterst globaal (zie bovenstaand), legt enkel wat grenzen vast tussen onderscheiden bodemkwaliteitsgebieden.

Regels op de kaart

Als je – conform de aanwijzing in het Ontwerp-TAM - de ‘Regels op de kaart’ activeert, ervaar je dat je een willekeurige locatie (X- en Y-coördinaat) kunt aanklikken en dan een pop-up krijgt over welke bodem-classificatie (industrie, wonen, landbouw/natuur, landbouw/industrie, buitendijks gebied/water) voor die betreffende locatie geldt. Wat er via ‘Regels-op-de-kaart’ niet te vinden is, is een gemeente omvattende kaart waarop is aangegeven welke meer gedifferentieerde bodem-classificatie voor welke gebieden van de gemeente geldt. Een gemis.

Hopelijk zijn de bodemfunctieclassificaties in ‘Regels op de kaart’ in overeenstemming met die van de regionale MRA-kaart.

Bodemkwaliteitsnormen

Wanneer je gaat zoeken naar hoe de bodemkwaliteit van partijen grond in de hedendaagse Omgevingswet is verankerd, kom je – uiteindelijk – uit op het Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet. Daarin wordt gesteld dat *‘hiermee invulling (wordt) gegeven aan het Besluit van 27 november 2020 tot wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit kwaliteit leefomgeving, het Omgevingsbesluit en enkele andere besluiten met het oog op het beschermen van de bodem, met inbegrip van het grondwater, en het duurzaam en doelmatig gebruik van de bodem.’*

In dit Aanvullingsbesluit is opgenomen:

Het Besluit activiteiten leefomgeving wordt als volgt gewijzigd:

B

Artikel 3.40, tweede lid, onder a en b, komt te luiden:

a. het opslaan en samenvoegen van grond als bedoeld in artikel 1 van het Besluit bodemkwaliteit van kwaliteitsklasse landbouw/natuur, wonen of industrie als bedoeld in artikel 25d van het Besluit bodemkwaliteit

[Nb. ‘b’ gaat over baggerspecie]

Bron: https://wetten.overheid.nl/BWBR0022929/2025-01-01/#Hoofdstuk2a_Artikel25d

Artikel 3.40 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) gaat over de aanwijzing van vergunningplichtige gevallen voor milieubelastende activiteiten en lid 2 specificeert onder welke voorwaarden een activiteit toch een omgevingsvergunning vereist, zelfs als het 'normaal' onder algemene regels valt, met de provincie (Gedeputeerde Staten) als bevoegd gezag.

De Regeling bodemkwaliteit 2022 als zodanig handelt over wanneer een activiteit – in dit geval het verplaatsen van grond – als milieubelastend wordt ervaren.

Tabel 1. Kwaliteitseisen ¹ voor de indeling van de landbodem en van grond en baggerspecie in kwaliteitsklassen ten behoeve van toepassing van grond en baggerspecie op de landbodem				
kwaliteitseis voor kwaliteitsklasse 'landbouw/ natuur'	kwaliteitseis voor kwaliteitsklasse 'wonen'	kwaliteitseis voor kwaliteitsklasse 'industrie'	kwaliteitseis voor kwaliteitsklasse 'matig verontreinigd'	kwaliteitseis voor kwaliteitsklasse 'sterk verontreinigd'
de concentratie van de stof is kleiner of gelijk aan de in deze kolom vermelde waarde	de concentratie van de stof is groter dan de in de kolom landbouw/ natuur vermelde waarde en kleiner of gelijk aan de in deze kolom vermelde waarde	de concentratie van de stof is groter dan de in de kolom wonen vermelde waarde en kleiner of gelijk aan de in deze kolom vermelde waarde	de concentratie van de stof is groter dan de in de kolom industrie vermelde waarde en kleiner of gelijk aan de in deze kolom vermelde waarde	de concentratie van de stof is groter dan de in deze kolom vermelde waarde

Bron: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0047808/2025-05-21#BijlageB>

Zo lang er geen gemeentelijk bodemkwaliteit is vastgesteld dat anders bepaalt, is er pas sprake van de verplichting tot het uitvoeren van een partijkeuring bij grondverzet (>50 m³), hergebruik op een andere locatie, of afvoer naar een grondbank/depot om de milieuhygiënische kwaliteit te garanderen. Het is noodzakelijk bij ontgravingen en het verplaatsen van grond buiten het projectgebied, conform het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Als meldings- en vergunningsplicht voor toepassing (verplaatsing) van partijen (i.c. grond) al wettelijk geregeld is, dan kan de juridische meerwaarde van (ook) borging via het ruimtelijk spoor niet méér zijn dan het vermijden van vermenging van verschillende grondsoorten. Daarover geeft de Ontwerp-TAM echter geen opheldering.

Integraal bodemkwaliteitsbeleid

Noch de MRA-kaart, noch de 'Regels op kaart' maken duidelijk of het onder restricties is toegestaan om grond afkomstig uit een gebied met de ene bodemfunctieklaas zomaar toe te passen in een gebied met een andere bodemfunctieklaas. Nergens is iets te vinden over wat geldt voor grond afkomstig uit c.q. bestemd voor buitendijks gebied.

MRA was en ODGM is een uitvoeringsorganisatie zonder verordenende bevoegdheid.

Sinds 01-07-2022 is er een Nota bodembeheer MRA

Bron:

<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR678894#:~:text=Het%20doel%20van%20het%20handvat%20lokaal%20beleid,de%20diversiteit%20aan%20lokale%20normen%20te%20beperken.>

Dit document handelt over nieuwe stoffen in de Bodemkwaliteitskaart, zoals PCB's, barium, molybdeen en kobalt. Over PFAS-normen. Over functie- en deelgebied wijzigingen in de gemeenten Overbetuwe, Westervoort, Zevenaar en Renkum. Over opsplitsing van eerder vastgestelde zones in de gemeente Rheden. Over nieuwe grenzen van het beheergebied van Rijkswaterstaat.

Deze nuancering is in Lingewaard niet vastgesteld. Heeft dus ook geen juridische status. Had de gemeenteraad van Lingewaard niet geïnformeerd moeten worden over dergelijke ontwikkelingen in andere MRA-gemeenten? Moet naast het vaststellen van de bodemkwaliteitskaart niet ook het 'Gebied specifiek Beleid MRA' alsnog formeel worden vastgesteld?

Uitwerking van een meer gedifferentieerd bodemkwaliteitsbeleid zou daarna ter hand genomen kunnen (moeten) worden. Daarbij kan de vraag gesteld worden of het zinvol kan zijn om handleidingen te gaan hanteren zoals die bijvoorbeeld in Zuid-Holland al gangbaar zijn. Te denken valt aan

<https://www.molenlanden.nl/sites/default/files/2024-11/Handreiking%20concept-omgevingsplanregels%20voor%20bodemkwaliteit%20regio%20Zuid-Holland%20Zuid.pdf>

<https://www.odwh.nl/wp-content/uploads/Handelingskader-bodemonderzoek-niet-genormeerde-gewasbeschermingsmiddelen-1.pdf>

en

https://www.odmh.nl/publish/pages/92/handreiking_bodemkwaliteit_bij_bouwactiviteiten_versie_2-0_1_.pdf

Aanpak binnen MRA (lees: ODGM)

Maatwerk door Renkum

Bijvoorbeeld de gemeente Renkum heeft de MRA- kaart en daarmee een algemeen grondverzetbeleid al in 2019 vastgesteld. Inmiddels hanteert de gemeente Renkum een uitgekristalliseerde Nota Bodembeheer. Daarin een stevige verfijning doorgevoerd van wat de uiterst globale regionale bodemkwaliteitskaart inhoudt – binnen de Bodemfunctieklassen uit de regionale kaart (Industrie; Wonen; Landbouw/natuur; Landbouw/industrie en Buitendijks gebied/wateren) zijn diverse subcategoriën aangebracht – zogeheten gezoneerde gebieden - en richt het beleid zich met name op grondverzet. Zo heeft Renkum er in opgenomen dat vrijkomende grond bij voorkeur in de directe omgeving moet worden toegepast – minder grondverzet, minder transport, minder hinder, minder CO₂-uitstoot, minder gebruik van primaire grondstoffen – dat in het zandige deel van Renkum geen klei mag worden toegepast zonder toestemming van de gemeente en is er ook in opgenomen dat: *“Voor de toepassing van grond voor PFAS - behoudens niet gezoneerde zones, grondwaterbeschermingsgebieden, verdachte deellocaties en buitendijkse gronden – geen aanvullend onderzoek of partijkeuring hoeft plaats te vinden voor grond afkomstig uit de MRA.”* Dat geeft duidelijkheid.

Renkum hanteert maar liefst 6 detailkaarten voor haar grondgebied:

[Bodemfunctieklassenkaart](#) (pdf, 1,2 MB)

[Deelgebieden bovengrond](#) (pdf, 1,2 MB)

[Deelgebieden ondergrond](#) (pdf, 1,2 MB)

[Ontgravingskaart bovengrond](#) (pdf, 1,1 MB)

[Ontgravingskaart ondergrond](#) (pdf, 1,2 MB)

[Toepassingskaart bovengrond](#) (pdf, 1,5 MB)

[Toepassingskaart ondergrond](#) (pdf, 1,5 MB)

Bron: https://www.renkum.nl/Bestuur_en_organisatie/Lokale_regelgeving_en_beleid/Lokale_wetten_regels_en_beleid/Bodemkwaliteit#:~:text=Bij%20allerlei%20maatschappelijke%20activiteiten%20v,indt,bodemkwaliteit%20met%20bijbehorende%20Regeling%20bodembodemkwaliteit.&text=Een%20bodembodemkwaliteitskaart%2C%20met%20de%20nota,niet%20gezoneerde%20gebieden.

Meeliften door Rheden

In 2020, zo valt op de website van de gemeente Rheden te lezen, is daar de MRA-bodemkwaliteitskaart geformaliseerd.

<https://rheden.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/3409da28-bb1a-41b9-96aa-7e8fc935f2e5>

In de gemeente Rheden is bij grondverzet (> 25 m³) of bij hergebruik van grond/bagger een melding en bodemkwaliteitsonderzoek verplicht, gebaseerd op de Nota Bodembeheer regio Arnhem.

Stand still principe in Duiven

De Gemeente Duiven hanteert sinds 2011 een Nota grondbeheer.

<https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2017-10745/1/bijlage/exb-2017-10745.pdf>

Deze Nota is eveneens gebaseerd op Nota Bodembeheer regio Arnhem. Naar verluid heeft de gemeente Duiven haar beleid in 2021 geformaliseerd.

En Lingewaard?

‘Het achterhalen van de intenties en maatregel die schuilen achter ‘Ontwerp TAM-omgevingsplan Hoofdstuk 22i, Bodemkwaliteitskaart’ leveren een ware zoektocht op.

De kaart van Overbetuwe en Lingewaard, die in de documentatie van MRA/Rheden en MRA/Duiven wordt genoemd, is in de Lingenwaardse bestanden onvindbaar. Zonder die kaart is de MRA-tabel “Vervolg tabel 7.x De grondstromenmatrix: weergave mogelijkheden grondverzet tussen zones” totaal onleesbaar.

In de Renkumse Nota Bodembeheer uit 2021 valt te lezen dat de actualisatie van de regionale bodemkwaliteitskaart op PFAS etc. in alle andere regiogemeenten is c.q. wordt vastgesteld. Voor zover te achterhalen is dat in Lingewaard niet gebeurd.

Wat voor licht is het formaliseren van de regionale MRA-basiskaart; niet meer dan dat.....

Wij zijn als gemeente vanaf 1 januari 2023 ook het bevoegde gezag voor bodem- en ondergrond zaken. Ik bepleit om de actualisatie van de Omgevingsvisie aan te grijpen om nieuw beleid ten aanzien van bodem en ondergrond omgevingsrechtelijk in te bedden. Om, nu die gelegenheid zich voordoet, die te benutten om aansluitend ook verfijningen als die uit Renkum, Duiven en Rheden daarin mee te nemen. Om alsdan eerdere documenten, zoals de grondstromenmatrix, formeel vast te stellen. Om te overwegen of handleidingen als die uit Zuid-Holland voor Lingewaard van toegevoegde waarde zijn.

In oktober 2022 bood WEB, een landelijk netwerk van beleidsmedewerkers van gemeenten en omgevingsdiensten voor bodem, grondwater en ondergrond aan college en raad een brochure met 6 speerpunten. In Ibabs is dat aanbod netjes gearkeerd.

<https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=Lingewaard&id=465ea95a-b1b6-4499-bdd4-1d91301af497>

Wij hebben daar toen niets mee gedaan. De nieuwe raadsperiode biedt nieuwe kansen om die omissie te herstellen.